

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΤΕΧΝΟΛΟΓΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΖΠΣΠ-ΣΤ1	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΣΤ
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΥΦΑΣΜΑΤΟΣ Ι		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις και Ασκήσεις Πράξης	6	6	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο 4.</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>Υποβάθρου, Γενικών Γνώσεων, Επιστημονικής Περιοχής, Ανάπτυξης Δεξιοτήτων</i>	Επιστημονικής Περιοχής		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:			
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ (στην Αγγλική)		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	http://openclass.teilar.gr/courses/DDE114/		

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης

και Παράρτημα Β

- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

Το μάθημα αποτελεί το βασικό εισαγωγικό μάθημα στην συντήρηση των αρχαιολογικών, ιστορικών, εθνολογικών, εκκλησιαστικών και λαογραφικών υφασμάτων έργων τέχνης.

Το θεωρητικό μέρος της συντήρησης υφασμάτων συνδυάζεται με την πρακτική εκπαίδευση και εργαστηριακή κατάρτιση των φοιτητών στις γενικές αρχές μεθόδους συντήρησης των υφασμάτων έργων τέχνης. Ο απώτερος σκοπός είναι η ανάπτυξη της επιδεξιότητας των φοιτητών και η δημιουργία μίας σφαιρικής γνώσης για το διδάσκον αντικείμενο, ικανό να δημιουργήσει ένα υπόβαθρο γνώσεων και να προσφέρει εφόδια σε έναν μελλοντικό συντηρητή, μελετητή ή επιμελητή συλλογής υφασμάτων.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο σπουδαστής/ τρια θα είναι σε θέση να:

- Έχει κατανόηση τους βασικούς τρόπους διατήρησης των υφασμάτων έργων τέχνης,
- Έχει γνώση για τους παράγοντες φθοράς, την ταυτοποίησή τους και την καταγραφή τους,
- Έχει γνωρίσει τους τρόπους καταγραφής και τεκμηρίωσης των υφασμάτων έργων τέχνης,
- Έχει κατανόηση τους τρόπους ανάλυσης των κατασκευαστικών υλικών με την χρήση φυσικοχημικών τεχνικών,
- Έχει γνώση του εξοπλισμού και των τεχνικών επεμβατικών μεθόδων στα δισδιάστατα και τρισδιάστατα υφάσματα,
- Είναι σε θέση διακρίνει τους βασικούς ρόλους μέσα σε έναν πολιτιστικό ίδρυμα και τον σκοπό του επαγγέλματος του συντηρητή υφάσματος.

- Συνεργαστεί με τους συμφοιτητές του για να δημιουργήσουν και να παρουσιάσουν μελέτη σε μια περίπτωση έργου ή συλλογής που περιλαμβάνει την έκθεση, αποθήκευση ή μεταφορά των έργων.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας

και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

- Αυτόνομη Εργασία
- Ομαδική Εργασία ή *power point* παρουσίαση

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Διαλέξεις και εργαστήρια καλύπτουν τα ακόλουθα θέματα:

Εισαγωγή στην συντήρηση & προληπτική συντήρηση υφάσματος- διαφορές. Γενικά στοιχεία για τις φυσικές, χημικές και μηχανικές ιδιότητες των ινών.

Τρόποι ταυτοποίησης με φυσικοχημικές τεχνικές και δειγματοληψίας. Τρόποι καταγραφής αντικειμένων.

Παράγοντες φθοράς των υφασμάτων: Ενδογενείς, Περιβαλλοντικοί, Βιολογικοί κλπ. Ανθρώπινος παράγοντας φθοράς.

Η εκπαίδευση των φοιτητών συνεχίζεται με την θεωρητική προσέγγιση της ηθικής της συντήρησης και ακολουθεί η πρακτική κατάρτιση των φοιτητών που περιλαμβάνει τα εξής στάδια: Μηχανικός επιφανειακός καθαρισμός, τρόποι αφαίρεσης τσακίσεων και επαναφορά των ινών- ηθική στην αφαίρεση τσακίσεων & ζαρωμάτων. Μέθοδοι τοπικού ή ολικού υγρού και χημικού πλυσίματος. Τρόποι αφαίρεσης λεκέδων & ηθική. Εξάσκηση και παρουσίαση σε ειδικές τεχνικές υποστήριξης με ραφή.

Το μάθημα ολοκληρώνεται με την επίσκεψη σε συλλογή υφασμάτων/ενδυμάτων Μουσείου ή εκκλησιαστικού ιδρύματος.

Συνοπτικά:

- Βασικές Έννοιες. Διάκριση μεταξύ συντήρησης, αποκατάστασης και προληπτικής συντήρησης. Δομή ΥΠ.ΠΟ και Διεθνών Οργανισμών Συντήρησης Υφάσματος.
- Τρόποι δειγματοληψίας (υλικά και τεχνικές).
- Ταυτοποίηση ινών με στερεομικροσκοπική παρατήρηση και την χρήση οργανικών διαλυτών. Εισαγωγή στις φυσικοχημικές αναλύσεις.
- Τεχνικές ύφανσης και αναγνώριση μοτίβων.
- Τεχνικές καταγραφής και τεκμηρίωσης (δελτίο συντήρησης, κ.α.).
- Τεχνικές και υλικά επιφανειακού μηχανικού καθαρισμού.
- Τεχνικές και υλικά επιτεδοποίησης και ύγρανσης (αφαίρεση τσακίσεων).
- Τεχνικές επιτεδοποίησης (ηθικά ερωτήματα στην αφαίρεση τσακίσεων).
- Τεχνικές και υλικά υγρού καθαρισμού- ιδιότητες του νερού.
- Τεχνικές και υλικά υγρού καθαρισμού- ιδιότητες σαπώνων και απορρυπαντικών.
- Τεχνικές και υλικά χημικού καθαρισμού (αφαίρεση λεκέδων).
- Τεχνικές στερέωσης:Ραφές.

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i>	Στην τάξη	
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i>	Υποστήριξη Μαθησιακής διαδικασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-class.	
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ <i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση,</i>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου
	Διαλέξεις	50

<p>Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</p> <p>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης ώστε ο συνολικός φόρτος εργασίας σε επίπεδο εξαμήνου να αντιστοιχεί στα standards του ECTS</p>	<p>Ασκήσεις Πράξης που εστιάζουν στην εφαρμογή μεθοδολογιών και ανάλυση μελετών περίπτωσης σε μικρότερες ομάδες φοιτητών</p>	30
	<p>Ομαδική Εργασία σε μελέτη περίπτωσης. Εκπόνηση σχεδίων διαχείρισης έργου</p>	20
	<p>Εκπαιδευτική εκδρομή / Μικρές ατομικές εργασίες εξάσκησης</p>	10
	<p>Αυτοτελής Μελέτη</p>	40
	<p>Σύνολο Μαθήματος (25 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)</p>	<p>150</p>
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ</p> <p>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</p> <p>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>	<p>I. Γραπτή τελική εξέταση (60%) που περιλαμβάνει:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής - Ανάλυση επεμβάσεων συντήρησης, ηθικών ερωτημάτων ή γενικών σκοπών στην συντήρηση υφάσματος - Συγκριτική αξιολόγηση στοιχείων θεωρίας <p>II. Κατάθεση γραπτής εργασίας (40%)</p> <p>III. Αξιολόγηση συντηρημένου έργου (εργαστήριο)</p>	

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

-Προτεινόμενη Βιβλιογραφία :

- Καρύδης, Χ. 2014. Τα γνωστά & άγνωστα: μελέτη και συντήρηση τεσσάρων Κωνσταντινουπολίτικων λειτουργικών υφασμάτων. Στο: *1^η Συνάντηση Συντήρησης & Μελέτης Εκκλησιαστικών Κειμηλίων*, Θεολογική Σχολή της Χάλκης, 12 Ιουλίου, 2014, σελ. 10-12.
- Καρύδης, Χ. 2013. Επιγόνάτιο του Αγ. Νικολάου του Πλανά: Καταγραφή & Συντήρηση. Περιοδικό *Αρχαιολογία & Τέχνες* (σε ηλεκτρονική μορφή: <http://www.archaiologia.gr/blog>).
- Καρύδης, Χ. 2012. Τα Μεταβυζαντινά Υφάσματα της Ι. Μονής Αρτοκοστιά: Τεκμηρίωση & Συντήρηση. *Περιοδικό Φυσικής-Τεχνολογίας- Ένωση Ελλήνων Φυσικών*, Τεύχος 10, σελ. 60-70.
- Καρύδης, Χ. 2010. Από την Stole στα Επιτραχήλια. Προσθήκες Τμημάτων από Λειτουργικά Ενδύματα σε Αγιορείτικα Υφάσματα, Περιοδικό *Αρχαιολογία & Τέχνες*, Τεύχος 116, σελ. 69-71.
- Καρύδης, Χ. 2006. *Εισαγωγή στην προληπτική συντήρηση υφασμάτων έργων τέχνης*. Αθήνα: Εκδόσεις Φουτούρα.
- Καρύδης, Χ. 2006. Πέτασμα Ωραίας Πύλης από τον Ι. Ν. Αγίου Φωκά (Τουρκία). Καταγραφή φθορών και επεμβάσεις συντήρησης. Περιοδικό *Αρχαιολογία & Τέχνες*, Τεύχος 101, σελ. 67-71.
- Καρύδης, Χ. 2004. Συντήρηση υφασμάτων από εκκλησιαστική κρύπτη. *Ενημερωτικό δελτίο ICC- Ελληνικό τμήμα*, Τεύχος 7, σελ. 12-15.
- Κουτσοδημητροπούλου, Μ., Καρατζάνη, Α και Μπογιατζής, Στ. 2012. Αναλυτική μελέτη και συντήρηση δυο πλαστικών κουκλών με συνθετικά υφάσματα. *3^ο Συμπόσιο Arch_rpt Αρχαιολογικής έρευνας και νέες τεχνολογίες*, Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, ΥΠ.ΠΟ & ΤΕΕ- Περιφερειακό Τμήμα Πελοποννήσου, 3-6 Οκτωβρίου, 2012. Καλαμάτα: Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, σελ. 91-92.
- Οζολίν, Α., Ρωμάνου, Β., Νικολοπούλου, Β και Κοκκάλας, Ν. 2005. Νέα Παρουσίαση Συντηρημένου Κοπτικού Χιτόνα και Πρ. Συντήρηση-Παρουσίαση της Ισλαμικής Συλλογής του Μουσείου Μπενάκη. *Ημερίδα Συντήρησης και Έκθεση Συντηρημένων Έργων. Προβλήματα Τεχνικά-Προβλήματα Αισθητικά. Μικρά Μουσειολογικά 1*. Αθήνα: Βυζαντινό & Χριστιανικό Μουσείο, σελ. 111-113.
- Ρωμάνου, Β. 1988. Στάδια συντήρησης υφασμάτων. *Πρακτικά Εκπαιδευτικού Σεμιναρίου Συντήρησης Λαογραφικών Αντικειμένων*. Αθήνα: Εθνικό Ιστορικό Μουσείο.
- Ρωμάνου, Β. 1993. Τα κοπτικά υφάσματα του Μουσείου Μπενάκη και η συντήρησή τους. *Τα Νέα των Φίλων του Μουσείου Μπενάκη*, Τεύχος Β, σελ.30-35.

- Σπαντιδάκη, Γ. 2005. Η Περίοδος της συντήρησης ως προνομιακή ώρα μελέτης των υφασμάτων. *Ημερίδα Συντήρηση και Έκθεση Συντηρημένων Έργων. Προβλήματα Τεχνικά-Προβλήματα Αισθητικά. Μικρά Μουσειολογικά Ι*. Αθήνα: Βυζαντινό & Χριστιανικό Μουσείο, σελ. 109-110.
- Timar- Balazsy, A. and Eastop, D. 1998. *Chemical Principles of Textile Conservation*. Oxford: Butterworth-Heinemann.